

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช (2542 : 4 , 8) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 9 (6) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และหมวด 4 มาตรา 25 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งเรียนรู้ของชุมชนปัญญา แหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ การระดมทรัพยากรท้องถิ่นจึง

เป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะสถาบันการศึกษาอยู่ร่วมกับชุมชนมาช้านาน ได้อาศัยซึ่งกันและกันมาโดยตลอดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้รู้จักใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้นการเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

จากการศึกษาโครงการการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับแหล่งการเรียนรู้ โดยดำเนินการพัฒนาเว็บไซต์สำหรับเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการจัดเก็บ การประมวลผล การนำเสนอผลและการสืบค้นสารสนเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคมที่ทันสมัย จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อผ่านเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วโลก ด้วยเหตุนี้ทำให้อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยใช้มาตรฐานเดียวกันในการติดต่อสื่อสาร อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญสำหรับบุคคลในทุกวงการและทุกสาขาอาชีพ สามารถค้นคว้าข้อมูลที่สนใจได้ทันทีหรือแม้แต่การรับรู้ข่าวสารที่ทันสมัยทั่วโลกและการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลก็สามารถตอบโต้กันได้สะดวกรวดเร็ว (กิตานันท์ มลิทอง. 2543 : 314-315)

จึงก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของกิจกรรม ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการศึกษา องค์กร รัฐบาล หน่วยงานธุรกิจ เอกชน ให้สามารถทำการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพได้ทั่วโลก โดยมุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมจริง โดยมีฐานความเชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม รักถิ่นฐาน สามารถสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดทักษะและนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ ซึ่งแหล่งเรียนรู้เป็นองค์คุณหนึ่งในการสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิต่อสังคมไทย ทำให้บรรพชนดำรงชีวิตตามวิถีไทยด้วยความสงบสุขและยาวนาน แต่ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้กำลังจะเสื่อมสูญไปตามการหน้าที่โดยพลวัตทางสังคมจากกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้สภาพของสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของคนไทยก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะระบบความคิดการดำเนินชีวิตที่อยู่ภายใต้การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งไม่ได้เกิดจากภูมิปัญญาหรือองค์ความรู้ของตนเองต้องอาศัยภูมิปัญญาจากตะวันตก ทำให้มีพฤติกรรมเลียนแบบตะวันตกแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาและความเป็นไทยถูกละเลย เห็นได้จากการสนับสนุนสินค้าจากต่างประเทศว่าเป็นของมีรสนิยมเลิศหรูและทันสมัย อิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อคนชนบทและในเมือง (อรสุดา เจริญรัต. 2543 : 16)

จากความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้และความสำคัญของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทสำคัญก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของกิจกรรม ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จึงเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญสำหรับบุคคลในทุกวงการและทุกสาขาอาชีพ สามารถค้นคว้าข้อมูลที่น่าสนใจได้ทันทีและเพื่อตอบสนองนโยบายของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งร่วมกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนิน โครงการ “การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน” โดยดำเนินการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในตัวคน เช่น ครูภูมิปัญญาไทย หรือ ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น (พิศุทธา อารีราษฎร์ และวิทยา อารีราษฎร์. 2554 : 1-50) จากปัญหาแหล่งการเรียนรู้ที่ยังไม่มีโอกาสพัฒนาเป็นองค์ความรู้ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษาจึงสนใจพัฒนาแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ของนายสุนัน มิทะลา เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิธีการทำน้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง สามารถถ่ายทอดให้เกษตรกรเครือข่ายและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานในแหล่งการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและเพื่อนำส่งขึ้นเว็บไซต์เผยแพร่สู่สาธารณชน ได้ศึกษา

ผู้ศึกษาหวังว่า ผลจากการดำเนินงานจะเกิดประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปในการนำองค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้ดำรงอยู่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงให้มีคุณภาพ
2. เพื่อพัฒนาสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงให้มีคุณภาพ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้เข้าศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ของนายสุนัน มิทะลา ตำบลหนองตอกแป้น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ (ระหว่างช่วงระยะเวลาเดือนมีนาคม – เดือนมิถุนายน 2555)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เข้าศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 30 คน

2. ระยะเวลาในการศึกษา

ระหว่างเดือนมีนาคม – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555

3. เนื้อหาในการศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 3.1 เว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ออกแบบหน้าเว็บไซต์เป็น 4 ส่วน ดังนี้

3.1.1 ส่วนหัวเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้

3.1.2 ส่วนรายการเมนูด้านซ้าย

3.1.3 ส่วนรายการเมนูด้านขวา

3.1.4 ส่วนรายการเมนูตรงกลาง

3.2 พัฒนาสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ประกอบด้วยสื่อนำเสนอองค์ความรู้ทั้งหมด 6 เรื่อง ดังนี้

3.2.1 แนวคิดการทำเกษตรพอเพียง

3.2.2 การทำน้ำหมักและอาหารสัตว์

3.2.3 การเลี้ยงหมูป่า

3.2.4 การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน

3.2.5 การเลี้ยงไก่วง

3.2.6 การเลี้ยงกระบือ

3.3 สื่อนำเสนอที่พัฒนาองค์ความรู้ 5 ชนิด ได้แก่

3.3.1 ไฟล์เอกสาร (PDF)

3.3.2 ไฟล์เอกสาร (Word)

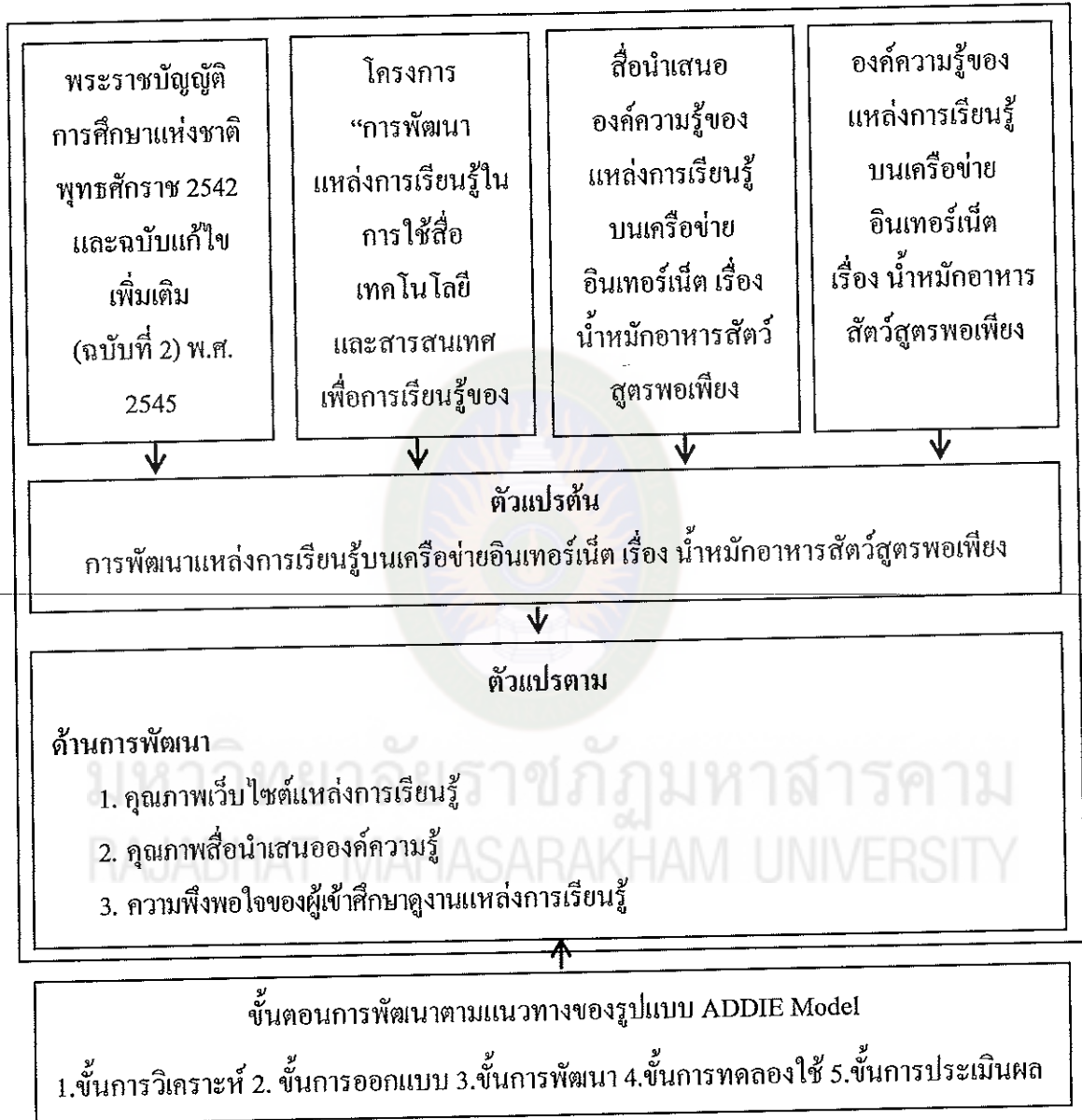
3.3.3 ไฟล์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

3.3.4 ไฟล์สื่อวิดีโอ (Video)

3.3.5 ไฟล์สื่อนำเสนอ (Powerpoint)

4. กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้อธิบายโดยแสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของ
ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม แสดงแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากแผนภูมิที่ 1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามวิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยใช้รูปแบบ ADDIE (พิสุทธา อารีราษฎร์. 2551 : 64-70) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการทดลองใช้ และขั้นการประเมินผล

ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงและตัวแปรตาม แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนา ประกอบด้วยคุณภาพเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้และคุณภาพสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงที่พัฒนาขึ้น
2. ด้านผลการพัฒนา ประกอบด้วยผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรม เพื่อจุดประสงค์ให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ มีความสนใจใฝ่รู้ และเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งแหล่งการเรียนรู้ของนายสุทิน มิทะลา ตั้งอยู่ในตำบลหนองตอกเป็น อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรแบบธรรมชาติโดยการใช้เทคนิคทางด้านจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ในครอบครัว เช่น การเลี้ยงสัตว์แบบพึ่งพาตัวเอง การทำน้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง

2. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงของนายสุทิน มิทะลา ตั้งอยู่ในตำบลหนองตอกเป็น อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 5 ชนิด คือ 1) ไฟล์เอกสาร pdf 2) ไฟล์เอกสาร word 3) ไฟล์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-Book 4) ไฟล์สื่อวีดิทัศน์ video และ 5) ไฟล์สื่อนำเสนอ ppt

3. แหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ของนายสุทิน มิทะลา ตั้งอยู่ที่ ตำบลหนองตอกเป็น อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้นำเสนอองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อนำเสนอทั้งหมด 5 ชนิด มีทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ 1) แนวคิดการทำเกษตรพอเพียง 2) การทำน้ำหมักและอาหารสัตว์ 3) การเลี้ยงหมูป่า 4) การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน 5) การเลี้ยงไก่วง และ 6) การเลี้ยงกระบือ ซึ่งนำเสนอองค์ความรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ โดยมีมาตรฐานการรับ-ส่งข้อมูลที่เหมือนกัน ข้อมูลเหล่านั้นอาจจะเป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว

4. นำหมักอาหารสัตว์ หมายถึง พืชอาหารสัตว์ต่าง ๆ ที่นำมาเก็บถนอมไว้ในสภาพอบ ในภาชนะปิดที่ป้องกันอากาศจากภายนอกจนเกิดการหมัก ซึ่งจะช่วยให้คุณค่าทางอาหารพืช เหล่านั้นคงอยู่สามารถนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ในศูนย์การเรียนรู้ของนายสุนัน มิทะลา ซึ่งได้รับการ แต่งตั้งจากปศุสัตว์จังหวัดให้เป็นศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่ออบรมสมาชิกภายในพื้นที่หรือเครือข่ายถ่ายทอดแนวคิดการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนเพื่อสร้างชุมชนพึ่งตนเอง โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดในการดำเนินชีวิต การใช้เทคนิคทางด้านจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาเป็นภูมิปัญญา การทำน้ำหมักชีวภาพโดยไม่ ใช้สารเคมีเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เผยแพร่ในชุมชนสืบต่อไป

5. คุณภาพแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแหล่งการเรียนรู้ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง นำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงต่อเนื้อหาที่พัฒนาขึ้น ในด้าน ประสิทธิภาพของเว็บไซต์ ด้านประสิทธิผลของเว็บไซต์ และด้านความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยระดับที่ยอมรับได้มีค่า 3.5 ขึ้นไป

6. คุณภาพสื่อนำเสนอองค์ความรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อสื่อ นำเสนอองค์ความรู้ ที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่องนำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ที่พัฒนาขึ้น วัดโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ ระดับที่ยอมรับได้มีค่า 3.5 ขึ้นไป

7. โครงการจัดทำและเผยแพร่องค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง โครงการจัดทำ และเผยแพร่องค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับแหล่งเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 โดยที่สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามส่งเสริมให้โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและส่งเสริมนักศึกษา ระดับปริญญาโทร่วมกันดำเนินการจัดทำและเผยแพร่องค์ความรู้ของแหล่งการเรียนรู้

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เข้าศึกษาคุณงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มี ต่อรูปแบบเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่อง นำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น

9. สื่อนำเสนอ หมายถึง สื่องานนำเสนอหรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่นำเสนอข้อมูล องค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง นำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียง ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น

ประโยชน์การศึกษา

1. ได้พัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงให้มีคุณภาพและยั่งยืนสืบไป
2. ได้เผยแพร่สื่อนำเสนอองค์ความรู้ น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงสู่สาธารณชน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ เรื่อง น้ำหมักอาหารสัตว์สูตรพอเพียงสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY